

ELEKTRYCY BĘŁCHATOWA W HOŁDZIE SWYM NAUCZYCIELOM I WYCHOWAWCOM

W styczniu 1975 roku, w wyniku rządowej decyzji o podjęciu budowy Bełchatowskiego Zagłębia Górniczo-Energetycznego, w celu przygotowania i realizacji budowy elektrowni a także przyjęcia jej do eksploatacji został utworzony zakład pn. Elektrownia Bełchatów w budowie. Odtąd szybko rosła w tym zakładzie ilość pracowników, a zwłaszcza inżynierów i techników elektroenergetyków.

Koło SEP, utworzone w lipcu 1975 roku od samego początku podjęło działalność naukowo-techniczną, wynikającą z współuczestnictwa kadry inżyniersko-technicznej inwestora w procesie projektowania największej w Europie elektrowni na węgiel brunatny i z prototypowymi blokami 360 MW po raz pierwszy stosowanymi w Polsce. Z czasem ciężar tej działalności przesunął się na obszary problemowe wynikające z doświadczeń eksploatacyjnych, modernizacji i doskonalenia układów. Działalność naukowo-techniczna dojrzewała w kontaktach z wyższymi uczelniami i instytutami badawczymi oraz biurami projektowymi, zyskując status partnera do współpracy w rozwiązywaniu problemów, dzięki stosowaniu metod naukowo-technicznych i wnikliwej obserwacji pracy po raz pierwszy zaprojektowanych układów i prototypowych urządzeń.

Działalność ta zyskiwała powszechne uznanie, przynosiła satysfakcję jej uczestnikom aktywizowała pozostałą część kadry inżyniersko-technicznej a w sumie kształtowała dobry klimat w zakładzie do jej rozwijania.

W 1987 r. Stowarzyszenie Elektryków Polskich obchodziło 100-lecie urodzin inż. Kazimierza Szpotańskiego. Koło SEP przy EBwb uznało za stosowne w sposób trwalszy niż obchody rocznicowe uczcić pamięć wielkiego patrioty, inicjatora polskiego przemysłu elektrotechnicznego i zasłużonego działacza SEP. Dostrzegając wpływ jego stałej troski o rozwój zawodowy zatrudnionych inżynierów na osiągnięty sukces w skali światowej, zarząd koła podjął uchwałę, przyjętą także przez dyrektora EBwb, o ustanowieniu dorocznych nagród laureatom konkursu SEP im. Kazimierza Szpotańskiego za osiągnięcia naukowo-techniczne, przyznawane i wręczane z okazji „Dnia Energetyka”.

Do 1975 roku miasto Bełchatów liczyło około 10 tysięcy mieszkańców. Napływowi nowych mieszkańców towarzyszyła intensywna rozbudowa miasta. Powstawały nowe osiedla z nowymi ulicami, którym zgodnie z ówczesną praktyką nadawano nazwy komunistycznych działaczy. W 1988 r. Koło SEP, ciesząc się w tym czasie zasługami wobec macierzystego zakładu, miasta i województwa i niekwestionowanym prestiżem społecznym wystąpiło do Rady Miejskiej z wnioskiem o nadawanie niektórym ulicom Bełchatowa nazwisk wybitnych elektryków, nauczycieli i wychowawców pokolenia elektroenergetyków realizujących z widocznym już sukcesem budowę elektrowni Bełchatów.

Dopiero w 1990 r. prezes koła SEP przy El. Bełchatów został zaproszony w charakterze członka do udziału w pracach „Komisji Doradź ds. Zmiany Nazw Ulic, Placów i Osiedli Bełchatowa”, powołanej przez Radę Miejską. W toku jej prac został ponownie przedstawiony nie załatwiony przez MRN Bełchatowa wniosek SEP z 1988 r. Komisja uznała za konieczną zmianę nazw niektórych ulic, a wobec tego, że

najwięcej ich przypadało na tzw. „Osiedlu 40-lecia PRL” zaproponowała Stowarzyszeniu wprowadzenie do wniosku z 1988 r. autopoprawek, odpowiednich do zamierzonych zmian nazw ulic na tym osiedlu. Wniosek SEP po autopoprawce został przez Komisję przyjęty jednomyślnie, zapisany w projekcie uchwały Rady Miejskiej i zgłoszony do rozpatrzenia na Sesji Rady Miejskiej 17 grudnia 1990 roku. Oto treść projektu uchwały:

„Uchwała Nr.../X/90

Rady Miejskiej w Belchatowie z dnia 17 grudnia 1990 roku w spr. zmiany nazw ulic i osiedla w Belchatowie.

„Działając na podstawie art. 18, ust.2, pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 16 z 1990 r. poz. 95) na wniosek Komisji do zmian nazw ulic i placów w mieście Belchatów, Rada Miejska uchwała co następuje:

§ 1. Postanawia zmienić nazwy ulic:

- ul. 22 Lipca na ul. Mieczysława Pożaryskiego,*
- ul. Głapińskiego na ul. Janusza Groszkowskiego,*
- ul. KRN na ul. Stanisława Szpora,*
- ul. Nowotki na ul. Kazimierza Szpotańskiego,*
- ul. Wasilewskiej na ul. Pawła Jana Nowackiego,*
- ul. Krasickiego na ul. Stanisława Odrowąż-Wysockiego,*
- ul. Broniewskiego na ul. Kazimierza Kopeckiego,*
- ul. Gomulki na ul. Stanisława Fryzego,*
- ul. Berlinga na ul. Włodzimierza Krukowskiego,*
- ul. Rapackiego na ul. Alfonsa Hoffmana,*
- ul. Zawadzkiego na ul. Gabriela Sokolnickiego,*
- Al. BOP od ul. Lipowej do zakrętu przy osiedlu „Przytorze” i dalej nadać nazwę Alei Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego,*
- od zakrętu do ul. Wojska Polskiego – nadać nazwę ul. Ks. Józefa Hermana Osińskiego.*

Odcinkowi nowo zabudowanej drogi w Grocholicach od ul. Mostowej do skrzyżowania Grocholice – Oleśnik (w obrębie mostu) nadać nazwę Aleja Andre’a Marii Ampere’a.

Ulicom nie posiadającym dotychczas nazwy na Osiedlu „Przytorze” odchodzącym:

- od ul. 22 Lipca (wzdłuż bloku 6) nadać nazwę Adolfa Józefa Morawskiego,*
- od ul. 22 Lipca (wzdłuż bloku 14 A) nadać nazwę ul. Jana Obrąpalskiego,*
- od ul. Gomulki do ul. Wasilewskiej (w budowie) nadać nazwę ul. Kazimierza Drewnowskiego,*
- od ul. KRN w kierunku bloku 45 i ul. Energetyków (w budowie) nadać nazwę ul. Leona Staniewicza.*

Nazwę „Osiedle 40-Lecia PRL” zmienić na „Osiedle Energetyków – Przytorze...”

Projekt cytowanej uchwały w części nie dotyczącej wniosku SEP przyjęty został krytycznie i odłożony na inną sesję. Przewodniczący doraźnej komisji (jeden z radnych) dając wyraz swego sprzeciwu podał się do dymisji, wobec czego RM rozwiązało Komisję Doraźną i sprawę tę powierzyła Komisji Gospodarki

Komunalnej. W rezultacie tych działań tylko jednej z proponowanych przez SEP ulic nadano nazwę Alei A.M. Ampere'a.

Wielokrotnie Koło SEP i Oddział Piotrkowski, przesyłając kolejne dokumenty z poparciem Oddziałów SEP prawie z całego kraju, ZG SEP, Elektrowni Bełchatów i SITG – KWB Bełchatów ponawiał prośbę o załatwienie wniosku zgodnie z cytowanym projektem uchwały. Na żadne z tych pism Rada Miejska nie odpowiedziała. Na Osiedlu „40-lecia PRL” zwanym obecnie Osiedlem Przytorze zmieniono nazwy ulic wbrew projektowi uchwały, nie wiadomo dlaczego zignorowano Inicjatywę SEP.

Sadzić można, że urzędnicy z ówczesnej Komisji Gospodarki Komunalnej nie doszukali się w życiorysach osób wymienionych w projekcie odrzuconej uchwały prokomunistycznych cech czy postaw. Andre Maria Ampere, żyjący w latach 1775-1836 nie budził takich zastrzeżeń.

Warto przytoczyć fragment listu otwartego SEP do Rady Miejskiej Bełchatowa i opublikowany w „Bełchatowskim Tygodniku Popularnym – Tydzień Nr 13/83 z 8 lutego 1991 r.:

*„Panie Przewodniczący Rady Miejskiej w Bełchatowie!
Wysoka Rado!*

Stowarzyszenie Elektryków Polskich z wielką satysfakcją przyjęło decyzję Rady o nadanie jednej z ulic Bełchatowa imienia Andre Marii Ampere'a, wielkiego uczonego francuskiego, pioniera elektryki. Z ogromną przykrością natomiast i zdumieniem dowiedzieliśmy się o odrzuceniu i motywach odrzucenia pozostałych wniosków naszego stowarzyszenia, jednogłośnie przyjętych i zapisanych w projekcie uchwały Rady Miejskiej przez jej Komisję ds. zmiany nazw ulic. Odrzucono nazwiska wybitnie zasłużonych dla kraju pionierów polskiej elektryki, bojowników o niepodległość Polski, współtwórców jej bytu państwowego i jej obrońców w czasie II wojny światowej na wszystkich frontach i w armii podziemnej. Ludzi, którzy zginęli z rąk zbrodniarzy hitlerowskich albo stalinowskich, odsuniętych i represjonowanych przez władze PRL, skazanych przez nie na zapomnienie. Odrzucono je, ponieważ nie są „historyczne”. Pozostały więc bez zmian ulice Glapińskiego, Gomulki, Zawadzkiego, W. Wasilewskiej itp. ...

*Tadeusz Malinowski
Prezes Koła SEP”*

Po przeszło siedmiu latach zostałem zaproszony na posiedzenie Rady Miejskiej w Bełchatowie w dniu 17 czerwca 1998 r. w celu przedstawienia i uzasadnienia wniosku o nadanie nazwisk ośmiu ulicom Bełchatowa. Rada Miejska przychyliła się do wniosku i podjęła stosowną uchwałę.

Ulice: Mieczysława Pożaryskiego, Janusza Groszkowskiego, Stanisława Szpora, Stanisława Fryzego, Adolfa Jana Morawskiego, Kazimierza Kopeckiego, Lucjana Nehrebeckiego i Kazimierza Szpotańskiego wypełniają całe nowo budowane osiedle mieszkaniowe położone między ulicami: Wojska Polskiego, Armii Krajowej i Kolejową.

Intencją wnioskodawców było złożenie w ten sposób hołdu przedstawicielom pokolenia twórców polskiej elektryki i energetyki, założycieli i działaczy Stowarzyszenia Elektryków Polskich, nauczycieli i wychowawców wielu pokoleń inżynierów elektryków, w tym także budowniczych i dzisiejszych pracowników Bełchatowskiego Zagłębia Górniczno-Energetycznego.

Tadeusz Malinowski

Absolwent (1954) Politechniki Gdańskiej
Członek honorowy SEP